

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת פנחס

הוסיף החזו"א לשאול: אם אתה תלך ברחוב בשבת והנער יסע על האופניים האם יתבייש לנהוג כשיראה אותך?

השיב הרב פרץ: בפני הוא לא יסע.

"אם כן" - אמר החזו"א - "אין זה מחלל שבת בפרהסיא" (ערובין סט).

שאל שוב הרב פרץ אריאל: אבל מה אעשה עם קבוצת הקנאים שילכו נגדי? השיב החזו"א: אתה אשם שאתה קורא להם קנאים, אם הרב פוסק כדת וכהלכה שמגיע לנער עליה לתורה, ממילא מי שאינו שומע בקול הרב, שוב אינו קנאי והולך הוא נגד התורה!

(מעשה איש)

"פינחס בן אלעזר... ולא כליתי את בני ישראל

בקנאתי" (כה, יא)

כיון שראה פנחס את הנגף, עמד והיה מתפלל שנאמר (תהילים קו, ל) "ויעמד פנחס ויפלל ותעצר המגפה" (סנהדרין פב). אחד ממיטיביו של הגה"צ רבי משה מנדל זצ"ל, ביקש לערוך בבית מדרשו אירוע שלא היה לרוחו. לסרב לו במפגיע לא היה יכול, כיון שחייב לו הכרת הטוב, ומאידך, היתה עלולה להגרם לו בושה ועגמת נפש באם היה

"הַרְכִּיף ה' הוֹדִיעֵנִי אַרְחוֹתַיָּךְ לְמַדְנִי" (תהלים כה, ד)

הַמְשֵׁךְ שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת חֲנוּכִיּוֹת לַחַיִּים, שֶׁכ"ק אֲדַמּוּ"ר מְסַפֵּינְקָא שְׁלִיט"א נִשְׁאַל וְהַשִּׁיב בְּנְאוֹת דְּשֵׁא

אַיךְ מְגִיעִים לְרִגְעוֹת נַפְשִׁית תוֹךְ כְּדֵי הַמְעַבְרִים הַשּׁוֹנִים בְּחַיִּים? תְּשׁוּבָה: לַחֲיוֹת אֵת ה' הוֹדִיעֵנִי...

אַיךְ מְצַלִּיחִים לַחֲיוֹת אֵת ה' הוֹדִיעֵנִי בְּצוּרָה הַנְּכֻנָּה - וְלֹא בְּאוֹבְסִיָּה?

תְּשׁוּבָה: שְׁאֵל אֵת עֲצֻמָּךְ - מִי עוֹבֵד אֶצְלֵךְ מִי: אִתָּה אֶצְלֵךְ הַרְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם אוֹ לְהַפְּךָ? אִם אִתָּה עוֹבֵד אֶצְלֵךְ הַבּוֹרָא - הִיכֵן שֶׁהוּא שֶׁם אוֹתָךְ בְּרִגְעֵי הַזֶּה - הוּא הַמְּקוֹם הַכִּי טוֹב עֲבוּרָךְ. הַקְּרִלִּינֵע'ר אוֹמֵר: אָדָם שְׁאוֹמֵר, עֲכָשׁוּ טוֹב לִי - מְחַר יִהְיֶה לוֹ טוֹב יוֹתֵר. אֲבָל מִי שֶׁמִּמְתִּין שֶׁמְחַר יִהְיֶה טוֹב - יִמְתִּין לְכַף גַּם מְחַרְתִּים!

מתקיים שם האירוע. נמצא רבי משה בין הפטיש לסדן. מה עושים בעת צרה? מתפללים! וכך התפלל לפני הקב"ה: "אל תביאני לידי בזיון". ואכן נענה בתפלתו... זמן קצר לפני האירוע, אירע קצר חשמלי במערכת החשמל ובית המדרש שקע בעלטה. מיהר בעל האירוע להזמין חשמלאי מומחה, אך הלה, למרות מומחיותו, לא הצליח לאתר את סיבת התקלה.

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" (כה, יא)

מהשכר שקיבל פנחס אנו מבינים את גודל מעשהו, וכפי שביאר רש"י בסוף פרשת בלק (כה, ז) על הפסוק, וירא פינחס בן אלעזר... ויקח רמח בידו, ראה מעשה ונזכר הלכה. אמר לו למשה, מקובלני ממך הוועל ארמית קנאין פוגעין בו. אמר לו, קורא האגרת יהיה השליח, מיד ויקח רמח בידו וגו'. ע"כ.

הגאון רבי פרץ אריאל זצ"ל כיהן כרבה של מגדיאל. הוא הגיע לשם בחודש אלול תשי"ג. הראשונה לכהונתו התעוררה לו בעיה קשה.

באותה שבת היה אמור להיות "בר-מצוה" לנער שהיה נוסע על אופניים בשבת, והשאלה היתה האם יוכל לקבל עליה לתורה?

אם יתן לו עליה אף שמחלל שבת (מדובר שהיה בזה חילול שבת) אזי יפסיד הרב את ה'קנאים' שהיו בעיר, שאז ילחמו נגדו, ואם יחמיר שלא לתת לו עליה, אזי יפסיד את ה'מודרנים' מתושבי העיר שאז הם שיצאו נגדו. הלך רבי פרץ לשאול את החזו"א איש כדת מה לעשות. השיב לו החזו"א איש: מפטיר אינו משבעה קרואים ותוכל לתת לו עליה.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

לא נותרה בידו ברירה ונאלץ להודיע לכל המוזמנים על ממנו, שלח המלך גונדת חיילים כבר משעות הבוקר של יום החופה המיועד כדי לשמור את בית הרב שלא יעשה (הראה לעניו) לו "ויברח".

הרב נאלץ להגיע בסופו של דבר למקום החופה, מול בית הכנסת הישן, כשהוא אינו יודע לשית עצות בנפשו, אם יעשה - חילול שמו הגדול בפני הכל, ואם לא יעשה - משום סכנת חיים יש בכך.

קרב הרב אל בני הזוג וניסה, בנסיון של הרגע האחרון, להניאם מהחלטתם, אך ללא הועיל.

עמד בינו וקרא את קריאתו של משה רבינו: "הרמו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם כרגע" (יז, י).

לגירסה אחרת, קרא הרב: "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה" (טז, כו)

הקהל זע בפחד והתרחק מבני הזוג, מתחת לחופה נותרו שני פורצי הגדר לבדם.

פנה הרב בתפילה אל ה' שיעשה בהם הדין הראוי לחולקים על תורת משה כקרח וכל עדתו.

והנה פצתה האדמה את פיה ותבלעם חיים, הם וחופתם. הקהל הגדול נס על נפשו לקול הרעש, והבור באדמה נתכסה בעפר.

בהגיע דבר המעשה אל המלך חשש כי גם בו תפגע הקפידא של הרב, ושלח כרכרה להביאו אליו, לבקש את

איך אני יכול להשאיר קשור ל'דרך' ולרבי - ברגעים הכי קריטיים בהם אני צריך לעבד עם עצמי, ולא להשאיר בתוך הפנוק והרחמים העצמיים?

תשובה: הכל תלוי בתחושת הסכנה שלך, כמה אתה חי שאתה בסכנה תמידית. לחיות את הסכנה נותן לנו דריכות בריאה תמיד, ומשאירה אותנו ב'הכון' לקראת שעת אתגר... כשלונות העבר מלוים אותנו בדיוק לשם מטרה זו: לחדד לנו כמה אנו זקוקים לסיעתא דשמיא, כמה אנו מסכנים וכמה אסור לנו להפגס לשאננות...

ארבעה נכנסו בפרדס... רבי עקיבא יצא בשלום (חגיגה יד, ב) הרה"צ ר' אשר פרינד מסביר: הפרדס הוא מקום מאוד רגיש, יש שם ידע רוחני שאין בשום מקום אחר - אבל זה מקום עדין שעלול להפיל אותך לחלוטין.

רבי עקיבא, היה היחיד שזכר היטב מאיפה הוא מגיע, מארבעים שנה של ריקנות ורצון לנשף תלמידי חכמים...

כשרבי עקיבא נכנס לפרדס הוא לא עשה את זה כדי להעשיר לעצמו את הידע - אלא כי הוא חפש חבור! הסכנה שלו, כשלונות העבר, סיעו לו לעמד בשעת נסיון - ולצאת בשלום! זה הסוד: אם אתה רוצה להבטיח לעצמך שהנסיונות לא יפילו אותך - זה רק על ידי שתחיה את הסכנה שלך תמיד...

איך מתחילים את הבקר נכון?
תשובה: אומרים 'מודה אני'...

נסביר: רב האנשים שמתעוררים בבקר - לא מבינים למה הם בכלל עשו את הצעד הזה. למה לא נשארו עוד קצת במטה החמימה...

מאיפה זה נובע? אבי מורי זצוק"ל היה אומר 'אם הולכים לישן כמו סוס - מתעוררים כמו סוס'... אם אתה הולך לישן ולא יודע לשם מה אתה חי - למה שתהיה לך מוטיבציה לקום בבקר? אבל, אם אתה הולך לישן כמו אריה, אם השנה שלך היא סוג של הפוגה קצרה למנוחה, רק כדי שמחר תוכל להמשיך עם כוחות מחדשים - כל היקיצה מקבלת צורה אחרת...

אנשים מתקשים להתעורר בבקר כי הם לא מאמינים בעצמם. לשם מה לקום, אם כלי כשלון, וגם היום אמשיך להפגש? ואז האדם אומר 'מודה אני' - רבה אמונתך, והוא מגלה שיש אחד שכן מאמין בו, הרבוננו של עולם. זה נותן לנו את ה'דרייב' לקום בבקר!

כל עוד שאין לאף אחד אמון בי, ודאי לאחר לילה של שנה לא טובה - אנחנו רוצים לחזור לישן...

אבל כשהקדוש ברוך הוא מאמין בי, כשאני יודע שהמלך מחכה לי - אני לא צריך יותר מזה! זה ה'דרייב' הכי חזק!

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (כה, יא)

בלב הרובע היהודי בקראקא, באמצע הרחבה, ניצבת חומת אבנים נמוכה המקיפה פיסת קרקע שהכל עוקפים אותה.

חומה זו נבנתה על פי ציוויו של המלך זיגמונד השני על פי בקשתו של רבינו, ר' משה איסרליש (הרמ"א), עקב מעשה שהיה, שכך היה.

בחצר המלך זיגמונד השני כיהן גובה מיסים יהודי בשם שלמה זליגמן, בן למשפחת כהנים, שלא נגע אלקים בלבבו, והחליט לשאת לאשה אשה גרושה.

מובן, שלא בלבד שרבינו הודיע שלא ישאם אלא שיחרים כל מי שירחיב עוז לסייע לו בדבר עבירה זו.

הלך הלה ואכל קורצא בי מלכא, בספרו למלך את הכרזתו זו של הרמ"א הפוגעת בו ובתכניותיו.

רבינו נקרא עקב כך אל המלך, שפקד עליו בלא דין ודברים לערוך את החופה והקידושין כדת משה וישראל.

לא הועילו הסברים בקשות ותחנונים, כי יד הנוגש היתה תקיפה.

בידעו שאין בכוונת רבינו לערוך את הטקס, ומתוך הנחה שינסה לחמוק

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

מחילתו מלפניו. רבינו הסביר לו שלא בו אישית פגע אלא בכבודה של תורה ובדת ישראל, ועל כך יצא הקצף והחל הנגף.

מששאלו המלך אם יוכל לעשות דבר עבורו כפיצוי על עגמת הנפש שנגרמה לו, ענה ואמר הרב: הואיל ושני המורדים בתורה נבלעו חיים בכיכר העיר ושם מקום קבורתם, ולפיכך אסור לכהנים לעבור שם, אבקש מהוד מלכותו רשות לגדור את המקום לבל יטמאו הכהנים.

הגדר הוקמה, כסימן ואות לבני מרי לבל יהינו לעבור על מצוות התורה. כך עד ימינו אלה.

(תפארת אבות)

"לכן אמור, הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

מכיוון שהייתה בפניחס מידה גדולה כל כך של קנאות, נצרך למידת השלום, כמשקל נגד לקנאות, שהיא מידה שאין להשתמש בה אלא במקרים יוצאים מן הכלל בלבד.

(כתב סופר)

"ליצר היצרי משפחת השלמי" (כו, מט)

מסופר על הגאון הקדוש ה"חפץ חיים" זכר צדיק וקדוש לברכה, שאמר פירוש מעניין על הפסוק. הוא הסביר את מאמר חז"ל (מכות י, ב) "בדרך שאדם רוצה לילך שם מוליכין אותו", זה מתייחס לבחירה של האדם בין טוב לרע.

אנשים שגם הם הולכים אחר היצר לעומת זאת, אם אדם בוחר ללכת בדרך של שלמות ותיקון המידות, הוא ימצא את "משפחת השלמי" - אנשים רבים שילכו איתו בדרך הזו ויעזרו לו להתקדם.

"ויקרב משה את משפטן לפני ה'" (כז, ה)

בפרשת נשא, לגבי פסח שני נאמר (ט, ו-ח): "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם... ויאמר אלהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם". מדוע כאן לא ענה משה לבנות צלפחד באותה מטבע לשון? אומר ה'פרדס יוסף': שנו חכמים במשנה (אבות פ"א מ"ה) "אל תרבה שיחה עם האשה", בפסח שני דיבר משה עם הגברים, לכן אמר להם "עמדו ואשמעה", אך כאן היה מדובר בנשים, לכן נוהר משה מלדבר עמן ומיד הקריב את משפטן לפני ה'.

"ויקרב משה את משפטן לפני ה'" (כז, ה)

כשהיה הגה"ק בעל מנחת חינוך רב בטרנופול, באו אצלו

יש לי התלבטות בין יציאה לשוק העבודה - לבין השארות בכולל. מה דעתו הפלילית של הרבי בעניין?

תשובה: לפני שהגעתי לר' אשר, אם היה אדם שואל אותי על קשי שיש לו בלמודיו בכולל - הייתי ממליץ לו לחפש כולל אחר, קל יותר, אולי אפלו 'כולל תהלים'... אבל להורות לו לצאת לעבד? לא עלה בדעתי...

זה היה החדושים הראשונים שראיתי אצל ר' אשר: יום אחד, זה היה עוד לפני שהפכתי אותו, ישבתי בסביבתו ושמעתי אברך שנגש אליו ומספר שבכולל שהוא לומד מפחיתים אחוזים על אחורים לסדרי הכולל, ועל אי בצוע מבחנים, "וכך יוצא" - תנה האברך את כאבו - "שאני מגיע בסוף החדש ומקבל צ'ק עלוב מראש הכולל, חוזר לביתי - ושם ממתינה לי נות ביתי שזקוקה לצ'ק הזה, ומתאכזבת מבעלה שוב ושוב..."

אמר לו ר' אשר: היכן אתה גר? "בבני ברק" - ענה האיש. וכמה אתה מקבל לחדש? "בעקרון - אלף ש"ח".

"נו מצ'ן", אמר ר' אשר, "ממחר תלך לעבד בבנין של יד עזרה", תסחב תפוחי אדמה - ותקבל בסוף החדש אלף שקלים..." ר' אשר היה ברור בזה: אם אתה לא מסגל - תחפש לך משהו אחר. זה הכל.

הבעל שם טוב הקדוש הרי אומר - אפשר לקיים את רצון השם דרך למוד הממליץ פרה בחמורי - ואפשר לקיים את רצונו על ידי שמקיימים את ההלכות בפעל, בשוק העבודה!

מוכן שצריך את שני החלקים, גם ללמד - וגם לישים. ומוכן שאם אתה משקיע יותר בלמוד התורה זה הופך אותך לרוחני יותר - אבל הקדוש ברוך הוא ברא את העולם לא בשביל התאר שלך ולא בשביל הרוחניות האישית שלך, אלא בשביל התכלית - שנישם את רצון השם היכן שהוא רק שם אותנו!

אני מתלבט על תחום העסוק שלי ורוצה שהרבי יכריע בשבילי, איך עושים את זה?

תשובה: אם אכריע בשבילך - זה יהיה אסון.

כי בכל תחום או עסקה שרק תהיה בעולם - תמיד יהיו קשיים ביום מן הימים, אתגרים שתצטרך לעמוד בהם, ואז, אם לא באת לכאן עם מוטיבציה פנימית, עם טבלת 'אקסל' מסדרת ועם הבנה לקראת מה אתה הולך וכמוכן ברכה מהרבי ותפלה לסיעתא דשמיא, אלא באת לעסקה כמו עור כי הרבי אמר לך 'כן' או 'לא' - אתה עלול לאבד גם את הכסף וגם את הרבי...

זה נכון גם לגבי כל מיני שאלות שאנשים שואלים אותי, ורוצים שאכריע למשל בשדוכים 'כן' או 'לא', ואפלו בשאלה האם להגיע לשבת התאחדות...

זה לא עובד!

שניים מאנשי שניאטין העיר ששימש בה כרב קודם לכן, ומיד משפתחו בשיחה, הזכירו לו שבשעתו נמנו עם ידידיו הקרובים ולא הניחו לעשות מחלוקת נגדו.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

אב בית דינה של ארם צובא, שכאשר הזקין ואפסו כוחותיו, לא יכול היה להשכים ולהעריב לבית הכנסת. ביקש מאנשי קהילתו שיארגנו מניין אנשים שיבואו לביתו בוקר וערב כדי שיוכל להתפלל בציבור. עשו כן, והיו מתכנסים בבית הגאון הצדיק ומתפללים במחיצתו. יום אחד, בעיצומו של החורף, ירדו גשמי זעף והמתפללים לא הגיעו.

הצטער אותו צדיק צער רב, ואמר למשמשו: "הואל נא בטובך ותכנס את האנשים לתפילה". עשה המשמש רצון הצדיק, יצא בגשם השוטף והתדפק על דלתות בני המניין. כעבור שעה ארוכה שב לבדו ואמר: "הציבור מאן לבוא ביום סגריר כזה, כולם הודיעוני שיתפללו ביחידות בביתם". אמר הצדיק: "יודע אתה שאיני עשיר, אבל בימי חיי צברתי פרוטה לפרוטה, חסכתי פתי מפי ואספתי מעט כסף כדי לשלם בו לחכמים שיבואו לביתי אחר פטירתי וילמדו לעילוי נשמת, קח את כספי האחרון אשר הכינתי לאחר אריכות ימי ותציע לכל המתפללים תשלום הוגן, כדי שיבואו להשלים את המנין בביתי!..." הלך המשמש ועשה כדבריו. שמעו האנשים עד כמה יקר וחשוב עניין התפילה בציבור בעיני החכם, שהפיקר לצרכו את הכסף שיעד ללימוד לעילוי נשמתו - ובאו כולם בגשם השוטף, מבלי לקחת שום תשלום. הסיפור עבר מפה לאוזן, וידעו כל בני הקהילה כמה יקר וחשוב הוא עניין התפילה בציבור, וכמה יש להקריב בעבורה כי שווה היא הרבה יותר מכך! (מעייני השבוע)

לאחר שהאריכו בכך הוסיפו ואמרו שבאו אליו לדין תורה. השיב להם בעל מנחת חינוך שאין הוא יכול לשבת בדינם, ואמר: בדיוק כך נהגו בנות צלפחד, בשעה שבאו אל משה רבינו לדין תורה, פתחו והזכירו לו תחילה שאבינו מת במדבר, ואביהן לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח, ולא נטל כל חלק במחלוקת שעשו נגדו קרח ועדתו, ונמנה עם ידידיו הטובים והמסורים, ורק לאחר דבריהן אלה ניגשו אל העיקר והודיעו לו שבאו אליו לדין תורה, אבל לאחר דברי החנופה שאמרו לפניו לא רצה משה לשבת בדין, ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

קרח ועדתו, ונמנה עם ידידיו הטובים והמסורים, ורק לאחר דבריהן אלה ניגשו אל העיקר והודיעו לו שבאו אליו לדין תורה, אבל לאחר דברי החנופה שאמרו לפניו לא רצה משה לשבת בדין, ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

"תשמרו להקריב לי במועדו" (כח, ב)

הרה"ק רבי לייבלה אייגר זיע"א, שעזב את בית הוריו להסתופף בחצר הרה"ק מקוצק זיע"א, שאל פעם את הרבי: "ואם ישאלני הסבא הגה"ק רבי עקיבא אייגר זיע"א, מדוע מתפללים אנו אחרי זמן התפילה, מה אומר לו?"

ענהו הרבי: "הסבא הרי יודע רמב"ם, אמור לו שהרמב"ם פוסק, כי פועל שנשכר לנסר עצים יום שלם, ורוב היום היה עסוק לחדד את המשור, ורק בסוף היום נסר, הריהו מקבל שכר יום שלם." זאת התשובה למי שקם והכין עצמו כיהא וכיאות לתפילה, וקיים "היכון לקראת אלוהיך ישראל" (עמוס ד, יב).

האם צריך לעשות השתדלות בעניני שדוכים לילדים? ואם כן, מה הגבול?
תשובה: בעלות הנשמה לשמים אחר הפטירה שואלים אותה בין היתר: עסקת בפריה ורביה?
 המהרש"א מסביר שהשאלה היא - האם עשית השתדלות בשדוכים?
 בעבר, כל שדכן היה עולה לבית ההורים, מדבר ומשכנע, היום הכל מתרחש טלפוני, מתקשר אליך שדכן, זורק עשרים רעיונות - ואם אהד מהם יצא לפעל הוא דורש תשלום... מי ששואל אותי, אני תמיד מציע לכתב מחברת לפי סדר א"ב, לרשם מי הציע ומה.
 שנית: אם לא מתקשרים אליך שדכנים - ממלץ לבחר שמונה שדכנים, ולערך תורנות ביניהם... בכל שבוע להתקשר פעם אחת לאחד מהשדכנים... כך יצא שכל שדכן קבל ממך טלפון אחד בחדשים - ואלו אתה עסקת בפריה ורביה אחת לשבוע... אל תחכה שאי מי ירדה אחריך ויעשה את העבודה עבורך...
(נקודות של אור - ספינקא, וכאן הבן שואל)

יהודי אחד בא להתיעץ עם הרב שטיינמן. הציעו לבן שלי שדוך, בחורה יראת שמים, לומדת בסמינר, משפחה טובה, אבל... כחפח האב בגרונו, יש שמועות שעוד לפני שהיתה בסמינר, היא היתה מתרועעת עם בנות שבסוף לא הלכו לסמינר.
 מה הרב אומר? זו סבה לבטל את השדוך?
 שאל הרב שטיינמן: ועכשו מה אתה?
 לא, עכשו היא בחורה טובה, יראת שמים, לומדת בסמינר, פשוט קדם, בשנים שעברו, היא היתה בחברת בנות שבסוף לא הלכו לסמינר...
 הרב שטיינמן חייך ואמר: נו, אז איזו סיבתא דשמיתא שאתם באתם לשאל על שדוך אתה, ולא ההורים שלה באו לשאל על שדוך עם הבן שלך.
 האבא הודעק, למה הרב אומר כך?! הבן שלי הוא קדוש מרחם, עלה תמימה בן תורה אמת! שוקד על הגמרא יום וליל.
 כן - אמר הרב שטיינמן - אבל הוא גדל בבית של אפיקורסים שלא מאמינים בכוח של התשובה...

"זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד" (כח, ג)
 מעשה נפלא שסיפר מוריניו הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: מעשה במקובל האלוקי רבינו מרדכי לבטון זצ"ל,

